

Principiul separației și echilibrului puterilor în stat în jurisprudența Curții Constituționale a României

Daniel Marius MORAR
Judecător – Curtea Constituțională
Mihaela Senia COSTINESCU
Magistrat-asistent șef – Curtea Constituțională

Dispozițiile art.1 alin.(4) din Constituția României prevăd că "*Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale*". Statul de drept asigură supremația Constituției, corelarea legilor și tuturor actelor normative cu aceasta, existența regimului de separație a puterilor publice, care trebuie să acționeze în limitele legii, și anume în limitele unei legi ce exprimă voința generală. De aceea, una dintre condițiile realizării acestor obiective fundamentale ale statului o constituie buna funcționare a autorităților publice, cu respectarea principiului separației și echilibrului puterilor în stat.

Prevederile art.146 din Constituția României și ale Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale stabilesc competența materială a Curții Constituționale, ca garant al supremației Legii fundamentale, enumerând în mod restrictiv competențele jurisdicției constituționale. Printre acestea se regăsește cea referitoare la *soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională între două sau mai multe autorități publice cu privire la conținutul ori întinderea atribuțiilor lor*, decurgând din Constituție. În prezent, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. e) din Constituția României, „*Curtea Constituțională are următoarele atribuții: [...] e) soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii*”, iar, potrivit art. 34 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale¹, „*Cererea de soluționare a conflictului va menționa autoritățile publice aflate în conflict, textele legale asupra cărora poartă conflictul, prezentarea poziției părților și opinia autorului cererii.*”

¹ Republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.807 din 3 decembrie 2010.

Pornind de la textele constituționale și legale, pe cale jurisprudențială, cu privire la noțiunea de conflict juridic de natură constituțională între autorități publice, Curtea Constituțională a statuat² că acesta presupune „*acte sau acțiuni concrete prin care o autoritate sau mai multe își arogă puteri, atribuții sau competențe, care, potrivit Constituției, aparțin altor autorități publice, ori omisiunea unor autorități publice, constând în declinarea competenței sau în refuzul de a îndeplini anumite acte care intră în obligațiile lor*”. De asemenea, Curtea³ a reținut că un atare conflict există „între două sau mai multe autorități și poate privi conținutul ori întinderea atribuțiilor lor decurgând din Constituție, ceea ce înseamnă că acestea sunt conflicte de competență, pozitive sau negative, și care pot crea blocaje instituționale.” În sfârșit, Curtea a mai statuat că textul art. 146 lit. e) din Constituție „stabilește competența Curții de a soluționa în fond orice conflict juridic de natură constituțională ivit între autoritățile publice, iar nu numai conflictele de competență născute între acestea”⁴.

Dispozițiile constituționale actuale fundamentează o atribuție importantă a Curții Constituționale. În baza dispozițiilor cuprinse în art.146 lit.e), **Curtea soluționează conflictele, nu se limitează la a le constata**. Prin actul jurisdicțional pe care îl pronunță, Curtea este obligată, pe de o parte, să interpreteze dispozițiile constituționale incidente în cauză și, pe de altă parte, să rezolve conflictul declanșat între autoritățile publice, prin **arătarea conduitei pe care acestea sunt obligate să o adopte pentru a se conforma literei și spiritului Constituției**.

Mai mult, este de reținut și că, potrivit dispozițiilor art.142 alin.(1) din Constituția României, Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției. Asemenea tuturor prevederilor constituționale prin care se instituie competențe, *dispozițiile cuprinse în art.142 și art.146 lit.e) din Constituție sunt imperative și nu îngăduie Curții să se derobeze de la soluționarea conflictului cu care este sesizată*. Curtea nu are dreptul să lase să se perpetueze o situație care blochează activitatea unei autorități publice de ordin constituțional, prin adoptarea unei poziții pasive, sub cuvânt că dispozițiile Legii fundamentale nu prevăd modalitatea de surmontare a diferitelor conflicte ce pot apărea între autoritățile statului. Dimpotrivă, *Curtea Constituțională are obligația să soluționeze conflictul și să înlăture, prin soluția dată, blocajul instituțional*. În acest sens, Curtea Constituțională se întemeiază, în egală măsură, și pe unul dintre principiile fundamentale, având statut de constantă a dreptului,

² Decizia nr. 53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 17 februarie 2005

³ Decizia nr. 97 din 7 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 169 din 5 martie 2008

⁴Decizia nr. 270 din 10 martie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 290 din 15 aprilie 2008.

consacrat expres de legea procesuală română - art.5 alin.(2) din Codul de procedură civilă -, în conformitate cu care niciun judecător nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă⁵.

Pentru exercitarea competenței prevăzute de Constituție, ***Curtea poate fi sesizată la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii.***

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a stabilit că ***autoritățile publice care ar putea fi implicate într-un conflict juridic de natură constituțională sunt numai acelea care, indiferent de nivelul la care ele își exercită atribuțiile, central (național) sau local, au o consacrare expresă în titlul III din Legea fundamentală.*** În rândul autorităților de rang constituțional intră *Parlamentul*, alcătuit din Camera Deputaților și Senat, care exercită puterea legiuitoare, *Președintele României*, ca autoritate publică unipersonală, și *Guvernul*, autorități constitutive ale puterii executive, precum și *instanțele judecătorești*, *Ministerul Public* și *Consiliul Superior al Magistraturii*, componente ale autorității judecătorești. De asemenea, printre autoritățile constituționale care exercită puterea executivă, Constituția menționează *autoritățile administrației publice locale* care sunt, pe de o parte, consiliile locale și primarii, autorități prin care se realizează autonomia locală în municipii, orașe și comune, consiliul județean sau consiliul general al municipiului București, autorități cu rol de coordonare a activității consiliilor locale și, pe de altă parte, prefectul, autoritate publică cu rol de reprezentare a Guvernului în plan local și de conducere a serviciilor publice deconcentrate din unitățile administrativ-teritoriale.

Conflictele juridice de natură constituțională au în vedere exclusiv raporturile constituționale dintre autorități publice de rang constituțional, necesare pentru menținerea statului de drept, în cadrul fixat de principiul separației și echilibrului puterilor în stat. Statutul constituțional al fiecărei autorități publice, precum și rolul acestora în cadrul democrației constituționale le obligă să își aleagă forme adecvate de exprimare, astfel încât acțiunile, inacțiunile, actele, opiniile, criticile pe care le realizează la adresa altor autorități ale statului să nu se constituie în elemente ce ar putea genera conflicte juridice de natură constituțională între acestea. Norma constituțională românească are în vedere ***conflictele juridice dintre autoritățile publice***, fiind excluse alte tipuri de conflicte: politice, sociale, sindicale, religioase, etc., conflictele să fie de natură constituțională, Curtea Constituțională neavând abilitatea de a soluționa conflicte fundamentate pe legea civilă, penală, administrativă, fiscală

⁵ A se vedea în acest sens și Decizia nr.98 din 7 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.140 din 22 februarie 2008.

sau de altă natură. Întrucât *temeiul juridic al conflictului dat în competența de soluționare a Curții Constituționale este întotdeauna o normă cuprinsă în Legea fundamentală*, în soluționarea unui asemenea conflict juridic, *instanța este obligată să dea textelor constituționale interpretarea care să corespundă spiritului care guvernează materia dedusă judecării*. Curtea trebuie, în consecință, să caute înțelesul acestor norme atât în litera textelor constituționale, cât și în principiile de bază și în spiritul Legii fundamentale.

În România, ***aspectele legate de obiectul conflictelor juridice de natură constituțională au fost dezvoltate în cea mai mare măsură pe cale jurisprudențială.*** Conform deciziilor Curții Constituționale, conflictele juridice de natură constituțională între autoritățile statului *pot fi conflicte pozitive de competență sau conflicte negative de competență*. Curtea a constatat că *opiniile, judecățile de valoare sau afirmațiile titularului unui mandat de demnitate publică referitoare la alte autorități publice nu constituie prin ele însele conflicte juridice între autorități publice*. Opiniile sau propunerile privind modul cum acționează ori ar trebui să acționeze o anumită autoritate publică sau structurile acesteia, chiar critice fiind, nu declanșează blocaje instituționale, dacă nu sunt urmate de acțiuni sau inacțiuni de natură să împiedice îndeplinirea atribuțiilor constituționale ale acelor autorități publice. Asemenea păreri sau declarații rămân în cadrul limitelor libertății de exprimare a opiniilor politice, cu îngrădirile prevăzute de art.30 alin.(6) și (7) din Constituție⁶, și nu pot fi calificate ca fiind acte sau fapte juridice, întrucât conduita și declarațiile publice, cu evident caracter politic, nu au caracter decizional și nu produc efecte juridice⁷.

Plecând de la aceste premise, vom prezenta în continuare câteva dintre cazurile care au făcut obiect al analizei Curții Constituționale:

1. Conflictul juridic de natură constituțională între autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și Parlamentul României și Guvernul României, pe de altă parte, declanșat de Înalta Curte de Casație și Justiție prin pronunțarea unor hotărâri judecătorești care repuneau în vigoare norme juridice abrogate expres de autoritatea legiuitoare (Decizia nr.838 din 27 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.461 din 3 iulie 2009)

În temeiul art.126 alin.(3) din Constituția României, *„Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe*

⁶ Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.144 din 17 februarie 2005.

⁷ Decizia nr.284 din 21 mai 2014.

judecătorești, potrivit competenței sale". Astfel, în scopul interpretării și aplicării unitare a legii pe întreg teritoriul României, instanța supremă se pronunță asupra chestiunilor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești, prin decizii care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe.

Pronunțându-se asupra unor asemenea chestiuni de drept, întemeiate pe practica neunitară a instanțelor judecătorești cu privire la acordarea unor drepturi salariale ale magistraților, ***Înalta Curte de Casație și Justiție din România nu s-a limitat la a clarifica înțelesul unor norme juridice sau a câmpului lor de aplicare. Instanța supremă, invocând vicii de tehnică legislativă - nerespectarea prevederilor Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative - sau vicii de neconstituționalitate - încălcarea normelor cuprinse în art.115 din Constituție privind delegarea legislativă de la Parlament către Guvern -, a repus în vigoare norme care își încetaseră aplicarea, fiind abrogate prin acte normative ale autorității legiuitoare.*** Însă, o atare operație juridică nu poate fi realizată decât de autoritatea legiuitoare (Parlament sau Guvern, după caz), unica abilitată să dispună cu privire la soluțiile ce se impun în această materie.

În virtutea Constituției, Parlamentul și, prin delegare legislativă, în condițiile art.115, Guvernul au competența de a institui, modifica sau abroga norme juridice de aplicare generală. Instanțele judecătorești nu au o asemenea competență, misiunea lor constituțională fiind aceea de a realiza justiția - art.126 alin.(1) din Legea fundamentală -, adică de a soluționa, aplicând legea, litigiile dintre subiectele de drept cu privire la existența, întinderea și exercitarea drepturilor lor subiective. *Conduita instanțelor judecătorești competența de a desființa norme juridice instituite prin lege și de a crea în locul acestora alte norme sau de a le substitui cu norme cuprinse în alte acte normative, este evident neconstituțională, întrucât încalcă principiul separației puterilor, consacrat în art.1 alin.(4) din Constituția României, precum și prevederile art.61 alin.(1), în conformitate cu care Parlamentul este unica autoritate legiuitoare a țării.*

Prin urmare, la sesizarea Președintelui României, după ce *a constatat existența conflictului juridic între autoritățile publice*, Curtea a statuat că, în exercitarea atribuției prevăzute de art.126 alin.(3) din Constituție, Înalta Curte de Casație și Justiție are obligația de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, cu respectarea principiului fundamental al separației și echilibrului puterilor, consacrat de art.1 alin.(4) din Constituția României. Înalta Curte de Casație și Justiție nu are competența

constituțională să instituie, să modifice sau să abroge norme juridice cu putere de lege ori să efectueze controlul de constituționalitate al acestora.

2. Conflictul juridic de natură constituțională între autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și autoritatea legiuitoare, reprezentată de Senatul României, pe de altă parte, declanșat de refuzul Senatului României de a lua act de încetarea de drept a calității de senator a unei persoane aflate în stare de incompatibilitate constatată printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă (Decizia nr. 972 din 21 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.800 din 28 noiembrie 2012)

Prin Hotărârea Senatului nr.68/2008 privind validarea mandatelor senatorilor aleși la data de 30 noiembrie 2008, a fost validat mandatul senatorului Diaconu Mircea. Ulterior, la data de 15 noiembrie 2010, Agenția Națională de Integritate, în temeiul art.12 alin.(1) și alin.(2) lit.b) din Legea nr.176/2010, s-a sesizat din oficiu cu privire la starea de incompatibilitate a acestuia, care deținea simultan calitatea de senator în Senatul României și de director al Teatrului "C.I. Nottara" din București. În urma analizei elementelor de incompatibilitate, la data de 26 ianuarie 2011, Agenția Națională de Integritate a întocmit un raport de evaluare prin care **a constatat starea de incompatibilitate** senatorului Mircea Diaconu. Acesta a contestat raportul Agenției Naționale de Integritate la Curtea de Apel București, solicitând anularea actului administrativ, însă instanța a respins contestația. Împotriva sentinței Curții de Apel București, domnul M. D. a formulat recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal. *Instanța supremă a constatat că instanța de fond a pronunțat o sentință legală și temeinică și a respins recursul formulat prin decizie irevocabilă.*

Potrivit prevederilor Legii nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, *Agenția Națională de Integritate, prin raportul de evaluare, și ulterior instanța judecătorească investită cu soluționarea contestației formulate împotriva acestui act administrativ nu pot constata decât starea de incompatibilitate în care se află senatorul, fără a avea competențe cu privire la dispunerea încetării calității de senator.* De aceea, după parcurgerea procedurii prevăzute de lege, devin incidente prevederile Regulamentului Senatului, raportul de evaluare, alături de hotărârea judecătorească definitivă și irevocabilă constituind *temeiul adoptării hotărârii Senatului prin care se constată încetarea de drept a mandatului de senator și vacanța locului respectiv.*

Așa fiind, Senatul României a luat în discuție, în ședința din data de 30 octombrie 2012, situația de incompatibilitate a senatorului M. D. Cu majoritate de voturi, *Senatul României a constatat că nu există stare de incompatibilitate, menținând implicit calitatea de senator a acestuia.*

În acest context, Curtea Constituțională a fost sesizată de Președintele Consiliului Superior al Magistraturii pentru a soluționa conflictul juridic creat între autoritățile statului. Curtea a reținut că îmfăptuirea justiției, în numele legii, are semnificația că actul de justiție izvorăște din normele legale, iar forța lui executorie derivă tot din lege, hotărârea judecătorească reprezentând, fără îndoială, cel mai important act al justiției. Aceasta produce efecte din momentul pronunțării, iar după rămânerea irevocabilă se situează în sfera actelor de autoritate publică, fiind învestită cu o eficiență specifică de către ordinea normativă constituțională. Pe de altă parte, un efect intrinsec al hotărârii judecătorești îl constituie forța executorie a acesteia, care trebuie respectată și executată atât de către cetățeni, cât și de autoritățile publice. Or, *a lipsi o hotărâre definitivă și irevocabilă de caracterul ei executoriu, reprezintă o încălcare a ordinii juridice a statului de drept și o obstrucționare a bunei funcționări a justiției.*

Prin punerea în discuția plenului Senatului a unei hotărâri judecătorești definitive care constată starea de incompatibilitate a senatorului M. D., urmată de votul negativ privind punerea în executare a acestei hotărâri, Senatul a acționat ca o instanță ierarhic superioară, ceea ce afectează principiul fundamental al statului de drept, respectiv principiul separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale, consacrat de art.1 alin.(4) din Legea fundamentală.

Mai mult, Curtea a reținut că teza potrivit căreia o Cameră a Parlamentului poate, în virtutea dispozițiilor regulamentare proprii, să cenzureze sub orice aspect o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, care a dobândit autoritate de lucru judecat, echivalează cu transformarea acestei autorități în putere judecătorească, concurentă cu instanțele judecătorești în ceea ce privește îmfăptuirea justiției. Legitimarea unui astfel de act ar avea ca efect acceptarea ideii că, în România, există persoane/instituții/autorități cărora nu le sunt opozabile hotărârile judecătorești pronunțate de instanțele prevăzute de Constituție și de lege, deci care sunt mai presus de lege. Ori, o astfel de interpretare dată dispozițiilor referitoare la autonomia regulamentară este în vădită contradicție cu dispozițiile art.1 alin.(4), art.16 alin.(2), art.61 alin.(1), art.124 și art.126 alin.(1) din Constituție.

În concluzie, *Curtea a reținut existența conflictului juridic de natură constituțională între autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o*

parte, și autoritatea legiuitoare, reprezentată de Senatul României, și a statuat că, prin votul negativ cu privire la starea de incompatibilitate constatată irevocabil printr-o hotărâre judecătorească, *Senatul a acționat ultra vires, arogându-și competențe care nu îi aparțin și a împiedicat puterea judecătorească să își îndeplinească atribuțiile constituționale și legale cu care a fost investită.*

3. Conflictul juridic de natură constituțională dintre Guvern, reprezentat de primul-ministru, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte, generat de acțiunea Guvernului de a-l exclude pe Președintele României din componența delegației care participă la Consiliul European în perioada 28-29 iunie 2012 (Decizia nr.683 din 27 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.479 din 12 iulie 2012)

Președintele României a fost cel care a solicitat Curții constatarea existenței unui conflict juridic de natură constituțională cu Guvernul României, reprezentat de prim-ministru, ca urmare a scrisorii ministrului afacerilor externe comunicată șefului Cancelariei Prezidențiale, scrisoare prin care se arată că *Guvernul a notificat instituțiilor europene componența delegației române la Consiliul European din 28-29 iunie 2012, care va fi condusă de prim-ministru, la dispoziția expresă a acestuia, întemeiată pe atribuțiile sale constituționale și elementele concrete aflate pe agenda de lucru a reuniunii. Președintele României apreciază că, potrivit art.80 alin.(1) din Constituția României și art.10 alin.2 teza a doua din Tratatul privind Uniunea Europeană, rezultă că atribuția de reprezentare la Consiliul European revine Președintelui României.*

În analiza sa, Curtea a reținut că Consiliul European este compus din șefii de stat sau de guvern ai statelor membre [art.15 alin.(2) din Tratat], precum și din președintele său și președintele Comisiei. Consiliul European se întrunește de două ori pe semestru la convocarea președintelui, iar membrii săi pot decide să fie asistați fiecare de un ministru [art.15 alin.(3) din Tratat]. Competența Consiliului European vizează probleme strategice ale Uniunii Europene, precum și cele care țin de viitorul acesteia. De aceea, adoptă decizii cu un pronunțat caracter politic, decizii care pot rezolva și conflicte între statele membre, conflicte care nu au putut fi soluționate la un nivel inferior de reprezentare, spre exemplu în Consiliu. De asemenea, în conformitate cu uzanțele, nu există o partajare a agendei Consiliului European în mod formal și strict pe anumite problematici, astfel încât într-o ședință a Consiliului European se pot dezbate chestiuni care privesc mai multe domenii, fiind imposibilă și nefirească participarea la aceeași reuniune a Consiliului European a mai multor reprezentanți ai statului membru. Curtea a observat că în Consiliul European statele membre

sunt reprezentate la cel mai înalt nivel, respectiv de instituția care poate angaja statul în planul relațiilor externe, și nu de cea care asigură realizarea obiectivelor stabilite.

Potrivit art.80 alin.(1) din Constituție, Președintele României reprezintă statul român, ceea ce înseamnă că în planul politicii externe conduce și angajează statul. Acest text constituțional îi permite să traseze liniile viitoare pe care statul le va urma în politica sa externă, practic să îi determine orientarea în planul relațiilor externe, ținând cont, desigur, de interesul național. O atare concepție este legitimată de caracterul reprezentativ al funcției, Președintele României fiind ales de cetățeni prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

În planul politicii externe, primul-ministru are competența constituțională de a asigura realizarea politicii externe a țării [art.102 alin.(1) din Constituție], ceea ce înseamnă că, în funcție de orientarea stabilită de reprezentantul statului în plan extern, care este Președintele statului, Guvernul, prin reprezentantul său, urmează să implementeze în mod corespunzător măsurile față de care statul s-a angajat. Prin urmare, *Curtea a constatat că rolul Guvernului în politica externă este unul mai degrabă tehnic, el trebuind să urmeze și să îndeplinească obligațiile la care România s-a angajat la nivel de stat. Așadar, rolul Guvernului este unul mai degrabă derivat, și nu original, cum este cel al Președintelui României; așadar, nefiind o putere delegată, ci proprie Președintelui României, reprezentarea statului poate fi delegată, printr-un act de voință expres, de către acesta atunci când consideră necesar.*

Curtea a constatat că Președintele României nu numai că are dreptul, dar are și obligația asumată în actul de aderare de a participa la reuniunile Consiliului European; în caz contrar, s-ar încălca angajamentele pe care România și le-a asumat prin acesta. Mai mult, potrivit art.10 alin.(2) teza a doua și art.16 alin.(2) din Tratatul privind Uniunea Europeană, Consiliul Uniunii Europene este cel compus din câte un reprezentant la nivel ministerial al fiecărui stat membru, împuternicit să angajeze guvernul statului membru pe care îl reprezintă. Așadar, la Consiliul European reprezentarea este la nivel de stat, iar la Consiliu la nivel guvernamental.

În concluzie, ***Curtea Constituțională a reținut existența unui conflict juridic de natură constituțională între Guvern, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte, generat de acțiunea Guvernului și a prim-ministrului de a-l exclude pe Președintele României din componența delegației care participă la Consiliul European în perioada 28-29 iunie 2012.***

4. Conflictul juridic de natură constituțională dintre Președintele României, pe de o parte, și puterea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, declanșat de refuzul Înaltei Curți de Casație și Justiție de a respecta o decizie a Curții Constituționale, precum și a unor dispoziții legale în vigoare (Decizie nr.1222 din 12 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.479 din 12 iulie 2012)

Potrivit art.147 alin.(4) din Constituție, *„Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor”*. Prin Decizia nr.384 din 4 mai 2006, Curtea Constituțională a admis excepția și a constatat că dispozițiile art.66 alin.3 din Legea nr.80/1995 privind statutul cadrelor militare sunt neconstituționale, întrucât prevăd într-o formă imperativă avansarea în grad a coloneilor și comandorilor, astfel că atribuția Președintelui României prevăzută de art.94 lit.b) din Constituție, potrivit căreia *„Președintele României [...] acordă gradele de mareșal, de general și de amiral”*, apare ca o intervenție formală pentru îndeplinirea unor prevederi legale. *Curtea reține că, în calitate de șef al statului și comandant al forțelor armate, Președintele României îndeplinește și atribuția prevăzută de art.94 lit.b) din Constituție, însă această atribuție „reprezintă un drept al Președintelui, iar nu o obligație, astfel că șeful statului are posibilitatea de a aprecia dacă acordă sau nu aceste grade, fără a fi condiționat de lege, așa cum este în cazul atribuției privind numirile în funcții publice”*. Ca urmare a pronunțării deciziei Curții Constituționale, Legea nr.80/1995 a fost modificată în sensul că, la trecerea în rezervă sau direct în retragere, coloneilor și comandorilor în activitate *li se poate acorda* gradul de general. Așadar, prin noua redactare, dispozițiile legale sunt în concordanță cu cele statuate de Curtea Constituțională în decizia menționată, în sensul că prevăd posibilitatea, în condițiile legii, iar nu obligația Președintelui României de a acorda gradul militar.

Prin Decizia nr. 2.289 din 2 mai 2007, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție într-un dosar în care pârâți au fost Ministerul Apărării Naționale și Administrația Prezidențială, a fost admis recursul declarat de reclamantul A. L., în grad de colonel, și *s-a dispus obligarea Președintelui Românie să emită decretul pentru avansarea în grad de general a reclamantului*. În baza acestei decizii, care s-a întemeiat, în drept, pe prevederile art.66 alin.(3) din Legea nr.80/1995, în redactarea a cărei neconstituționalitate fusese deja constatată de Curtea Constituțională prin Decizia nr.384 din 4 mai 2006, domnul A. L. s-a adresat Președintelui României prin intermediul unui birou de executori judecătorești, solicitând acordarea gradului de general și trecerea în rezervă cu noul grad.

Președintele României a fost pus în imposibilitatea de a respecta, în același timp, Decizia Curții Constituționale nr.384 din 4 mai 2006, general obligatorie, și de a pune în executare Decizia nr. 2.289 din 2 mai 2007, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție. În consecință, a sesizat *Curtea Constituțională care a constatat existența unui conflict juridic de natură constituțională între Președintele României, pe de o parte, și puterea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, conflict declanșat prin obligarea Președintelui României de a acorda gradul de general, cu ignorarea de către instanța supremă a Deciziei Curții Constituționale nr.384 din 4 mai 2006 și a dispozițiilor legale în vigoare.*

În concluzie, apreciem că prin exercitarea atribuției de soluționare a conflictelor juridice de natură constituțională între autoritățile statului, Curtea Constituțională își îndeplinește rolul său de garant al respectării Constituției, și, implicit, de garant al asigurării unei colaborări loiale între autoritățile publice. Curtea exercită o funcție de mediere între puterile statului, reglând raporturile constituționale dintre autoritățile publice și competențele ce le revin acestora, în acord cu principiul separației și controlului reciproc. Acest principiu a intrat în conștiința publică, socială și politică, și constituie unul dintre pilonii statului de drept, pe care instanțele constituționale își fundamentează existența.